

Groen en gezond

Breda wil in 2030 de eerste Europese Stad in het Park zijn. Een terechte ambitie, want een groenere en gezondere stad staan hoog op het verlanglijstje. Een plek om te wonen, werken en onthaasten. Een stad in balans.

Onthaasten

In Breda ben je altijd dicht bij de natuur. De singels en het Valkenbergpark bieden mooie rustplekken om te onthaasten. Een stad in het park gaat echter over meer dan alleen het groen. Het staat voor uitdagingen en vragen rondom natuur in de stad, groene energie, gezondheid en (lokale) voeding. Hoe groeien we samen naar een groene, gezonde stad met ruimte voor nieuwe en innovatieve ideeën en kansen voor iedereen? Het water wordt de komende jaren weer teruggebracht in Breda. Maar stel je eens voor dat er geen auto's meer in het centrum zijn? Dat onbenutte plekken worden vergroend? Samen maken wij de stad nu groener en gezonder.

STAD LANGS DE MARK

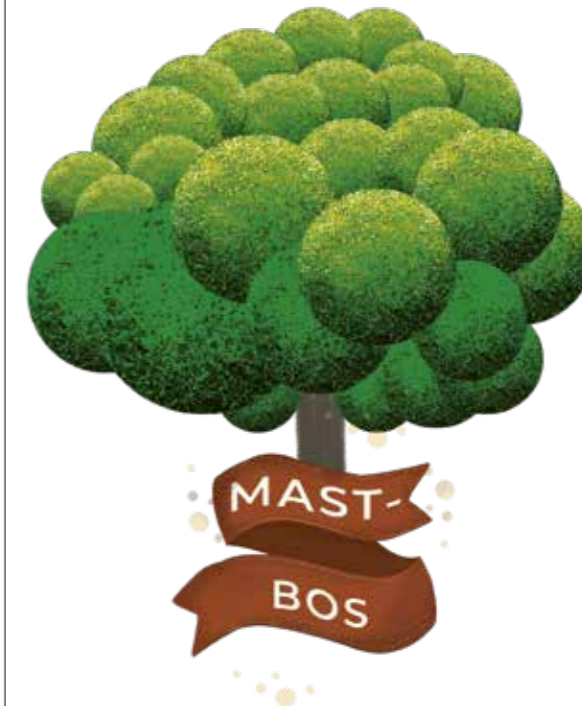
Het gebied bij de Gasthuisvelden: bijna niemand kwam er graag. En dat is niet gek ook. Bij de Seeligkazerne kwam je vanwege de keuring voor militaire dienst, bij het UWV voor je uitkering als je werkloos was en dan had je ook nog de rechtbank en het belastingkantoor. Maar al deze instanties zijn vertrokken waardoor een gebied van zestien hectare midden

in Breda vrijkwam. Hier ontstaat een spiksplinternieuwe groene buurt: de Gasthuisvelden. De Gasthuisvelden wordt een aantrekkelijk, open en levendig deel van het stadscentrum. Een nieuw openbaar stuk binnenstad, pal aan de Nieuwe Mark. Want die wordt doorgetrokken vanaf de Markendaalseweg naar de Singel.

Breda

175 meter groene kade

Water is in Breda altijd al bepalend geweest voor de ontwikkeling van de stad. De stad ontstond op de plek waar de rivieren Mark en Aa samenkwamen. Zij brachten Breda eeuwenlang politieke en economische welvaart. Een aantal jaar geleden bracht Breda de Mark terug in de binnenstad. Nu trekt de gemeente, binnen het project Gasthuisvelden, de Mark door. In 2026 is deze stadsrivier aangesloten op het zuidelijke deel van de Singel. Dat biedt de westkant van de Bredase binnenstad een hele nieuwe aanblik. Zeker dankzij de geplande aanleg van een 175 meter lange groene kade langs de Mark. Wethouder Paul de Beer (Stedelijke Ontwikkeling, D66) sprak al over 'hotelkamers voor otters' en bomen die uit de kademuur groeien. Dat belooft wat!

Eeuwenoud bos

Het Mastbos ligt als een soort groene muur tegen de stad Breda aan. Het vijfhonderd jaar oude bos herbergt een rijkdom aan historie, planten en dieren. Je vindt er boomkruipers, reeën, vossen, vogels, eekhoorns en meer. Dit bos fungeerde vroeger als jachtterrein voor de 'Heeren van Oranje'. Vandaag de dag wordt het gebruikt door jong en oud. Met lange en korte wandelroutes en rollatorpaden is het Mastbos Breda er voor iedereen.

6.500

Een 'stad in het park' speelt niet alleen in de hoofden van gemeenteraadsleden. Nee, de Bredanaar kan er zelf ook wat van. Toen de gemeente een paar jaar geleden besloot een deel van de groenstroken met struiken en hagen om te vormen tot gazon of berm, klonk er een luid protest. Gemeente Breda ontving maar liefst 118 verzoeken voor adoptie van het groen. **De inwoners kregen hun zin en adopteerden 6.500 vierkante meter aan struiken en hagen.** Wat groen al niet kan doen!

Tot voor kort voorzagen dieselgeneratoren de energievoorziening van vele Bredase evenementen. Die generatoren vormden, met hun fossiele brandstoffen, een bedreiging voor de luchtkwaliteit in de stad. Dat moest anders, dachten de initiatiefnemers van AirQon. **Op 1 februari 2019 startten zij hun kick-off. Namens AirQon willen zij met elektrische voertuigen de Bredase evenementen gaan voorzien van duurzame energie.** Alles voor gezonde lucht!

2019

3

Funfact! **Wist je dat er in Breda 3 kinderboerderijen zijn?** In de Haagse Beemden vind je pony's, varkens, kippen en schapen. In Parkhoeve Breda-Noord kun je onder meer terecht voor cavia's, ezels, geiten, katten, kippen, konijnen én een mooie speeltuin, binnenspeelplek en midgetgolfbaan. En wil je eens wat anders? Maak dan een wandeling met de ezels Anne en Dora op het terrein van Boerderij Wolfslaar.

7.000

Waar staat het grootste zonnepanelenveld in de regio? Bingo, dat is in Breda! **Het Bredase zonne-energieproject ZonneWJde telt maar liefst 7.000 exemplaren.** Daarmee voorziet het park zo'n 450 huishoudens van groene stroom. De ZonneWJde is gefinancierd door ruim zeshonderd particulieren, die er gemiddeld zo'n 1.500 euro voor inlegden. Opnieuw draagt de Bredanaar zelf een steentje bij aan een groenere stad.

De Groene Loper

De Groene Loper in Breda, de wandelroute van het Centraal Station naar het Valkenberg, is uitgeroepen tot de beste openbare ruimte van Nederland. Dat besloten honderd openbare ruimte professionals en een vijf-koppige vakjury op het Landelijk Congres Openbare Ruimte. De Groene Loper maakt onderdeel uit van de noord-zuid verbinding in de stad. Bijna iedereen die van het station komt, neemt deze weg richting Park Valkenberg. Het ontwerp heeft een brede middenlo-

per met terrasjes en daaromheen lange rijen lindenbomen en lantaarnpalen. In de nacht bootsen de lantaarnpalen het maanlicht na en tijdens evenementen spelen zij met kleur. De inspiratie voor het ontwerp komt van de klassieke indeling van de Willemstraat in de 19e eeuw. Volgens de jury geeft het alle ruimte aan de voetganger. 'Aan het ontwerp loop je bijna voorbij, maar het voelt ontzettend prettig.' En dat is volgens de jury exact de bedoeling van een goed design.

Jury van de Beste Openbare Ruimte Award:

“
De Groene Loper is een voorbeeld van een tijdloos plan. De award is een beloning voor de langetermijnvisie van de gemeente Breda om de openbare ruimte fundamenteel te verbeteren.
”

Plogging

Sportschoenen aan, vuilniszak in de hand en de straat op om al rennend zwerfafval te verzamelen. Het is dé nieuwste hardlooptrend die is overgewaaid uit Zweden. 'Plogging' is de naam. 'Plocka' betekent oprapen en 'jogging', net zoals hier, rustig hardlopen. Voor de sport heb je slechts een paar hardloopschoenen en een vuilniszak nodig. Het is een vorm van bewegen waarbij je ondertussen stopt om troep op te rapen. Het afval neem je vervolgens mee, om het uiteindelijk netjes in de bak te gooien, waar het thuishoort. Het Bredase Runnerscafé, dat mensen coacht in beweging en voeding, bracht deze trend naar West-Brabant. In de zomer van 2018 organiseerden het café, samen met de ANWB, een heuse 'ANWB Plogging 4 daagse'. Drie groepen van twintig lopers legden in één uur een parcours af. Het initiatief werd omarmd door vier gemeenten: Breda, Etten-Leur, Bergen op Zoom en Roosen-

daal. De ploggers haalden zo'n 20.000 liter zwerfvuil op en de gemeenten zorgden voor de afvoer. Een mooie samenwerking voor een schoner Brabant. Een leuk weetje: plogging is een goede intervaltraining. Tijdens het ploggen wissel je hardlopen en stilstaan namelijk met elkaar af. De combinatie beweging en rust zorgt onder andere voor een betere conditie en een snellere vetverbranding. Doordat je tussendoor bukt, is plogging een total body workout. Je traint bijna alle spiergroepen in je lijf. Dat is mooi meegenomen, naast de rommel die je onderweg oppikt. Hoe leuk ook, Ron Bekker van Runnerscafé Breda hoopt dat plogging over tien jaar is uitgestorven. Dat mensen moeten opzoeken wat het ook alweer was omdat er geen zwerfafval meer bestaat. Dit is natuurlijk een ideaalbeeld. 'Maar door een evenement zoals de Plogging 4 daagse dragen we wel een beetje bij aan de droom', zegt Ron.

NATUURLIEFHEBBERS

Met groen kun je veel moois doen. Het biedt rust, maar ook creativiteit en zelfwerk. Drie kenners vertellen meer over wat groen kan doen.

Floris Hoefakker, boswachter in Breda: 'Ik ben 24 en boswachter. Dat verwachten de meeste mensen niet. Maar ik vind dit het mooiste beroep dat er bestaat. Zeker in Breda. Hier wordt natuur op waarde geschat. Je kunt de stad eigenlijk niet in of uit zonder een natuurgebied te passeren. De natuur zo dichtbij het centrum, is een luxe die je vrijwel nergens anders vindt.'

Ynze Alkema, hoofd Stadsarchief Breda: 'Nog vóór de negentiende eeuw werd Breda al omringd met landgoederen en bossen. Maar de ontwikkeling van de groene stad kwam pas écht op gang in de tweede helft van de negentiende eeuw. Met de ontmanteling van de vestingwerken verschenen toen prachtige nieuwe parken, zoals het Willhelminapark.'

Anneke Hendriks, kunstenaar: 'In mijn atelier bij Electron werk ik met planten. Ik maak er mijn verf van. Ja, dat is best een bewerkelijk proces, maar het is ook heel rustgevend. Ik haal mijn plantjes in en rondom Breda. Tijdens mijn artist-in-residence bij het Van Goghhuys in Zundert, gebruikte ik elk deel van de zonnebloem; een schitterende ervaring.'